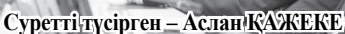

ТАҒАЙЫНДАУ

Алматы облысы әкімінің өкімімен облыстық мәдениет, архивтер және құжаттама басқармасының басшысы болып Әнуар Үмбетәлиев тағайындалды.

– Жұмыс мазмұнды болуы керек. Тек сенімді және ресми дереккөздерге сүйенген жөн. Бұрмаланған пікірлер мен мәліметелерге уақыттылы жауап берілуі тиіс. Бұл ретте кәсіби сарапшыларды, заңгерлер мен қоғамның беделді өкілдерін тарту қажет. Тек осындай тәсіл азаматтардың саналы таңдау жасауына, жаңа Конституциялық реформаның шынайы құндылығы мен негізгі маңызын түсінуге мүмкіндік ашады, – деді Марат Сұлтанғазиев.

● Айжарық КӨПТІЛЕУОВ —

Жиын соңында қатысушылар тарапынан берілген сауалдарға жан-жақты жауап берген Мейрамгүл Айтова Дүниежүзілік сайлау күніне орай сайлау комиссиялары құрамында қызмет атқарып келе жатқан бірқатар азаматты Алғыс хатпен марапаттады.

Дүниежүзілік сайлау күніне орай Қонаев қалалық Мәдениет үйінде облыстың аумақтық сайлау комиссиясының ұйымдастыруымен «Заң үстемдігі – әділ және ашық сайлаудың басты кепілі» тақырыбында жасын өтті. Басқосуға облыстың және Қонаев қаласының аумақтық сайлау комиссияларының құрамы мен Қонаев қаласының учаскелік сайлау комиссияларының мүшелері, қала тұрғындары мен жасар қатысты.

Әділдік пен ашықтық

● Айжарық КӨПТІЛЕУОВ —

– Дүниежүзілік сайлау күні оның құрылтайшыларының бастамасына сәйкес адамдардың назарын сайлау құқығын қамтамасыз ету және сайлау процесінің жетілдіру мәселелеріне аударуға бағытталған. Бұл күн әлемдік демократияны қолдауға, сайлау туралы білімді кеңейтуге, азаматтардың дауыс беруге қатысуына ықпал етуге және сайлау мәдениетін қалыптастыруға ыңдейді. Аталған бағыттардың ішінде сайлау мәдениеті ерекше маңызға ие. Сайлау мәдениеті – азаматтардың сайлау процесіне саналы түрде жауапкершілікпен және заң талаптарын сақтай отырып қатысуы. Ол қоғамдағы құқықтық сауаттылықтың, азаматтық белсенділіктің және демократиялық құндылықтардың деңгейін көрсетеді. Сайлау мәдениеті жоғары болған жағдайда азаматтар өз құқықтары мен міндеттерін жақсы біліп, дауыс беруге немқұрайды қарамай, белсенді қатысады. Сондай-ақ сайлау нәтижесіне деген сенім артып, ашықтық пен әділдік қағидаттары нығаяды. Елімізде сайлау жүйесі Конституцияға және «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Конституциялық заңға сәйкес жүзеге асырылады, – деген Мейрамгүл Қазыбекқызы соңғы жылдары елімізде сайлау процесін жаңғырту және оны заман талабына сәй жетілдіру мақсатында бірқатар жүйелі қадамдар жасалып жатқанын, бұл өзгерістердің азаматтардың құқығын қорғауға және барлық қатысушыға тең мүмкіндік жасауға бағытталғанын тілге тиек етті.

Жиын соңында қатысушылар тарапынан берілген сауалдарға жан-жақты жауап берген Мейрамгүл Айтова Дүниежүзілік сайлау күніне орай сайлау комиссиялары құрамында қызмет атқарып келе жатқан бірқатар азаматты Алғыс хатпен марапаттады.

ТУБЕГЕЙЛІ ӨЗГЕРІС ЕНГІЗІЛДІ

Конституцияның «Негізгі құқықтар, бостандықтар және міндеттер» бөлімінің нормаларын әзірлеу кезінде адам құқықтарының жалпыға бірдей декларациясын, Қазақстан тарапынан ратификацияланған халықаралық пактілер мен басқа да жалпыға бірдей танылған халықаралық құжаттардың талаптарын барынша ескерілді. Бұл болашаққа деген сенімді ұшпай түседі.

Иманбай ЖҰБАЙ,
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық
университетінің аға оқытушысы

АДАМ ҚҰҚЫҚТАРЫ АЛҒА ШЫҒАДЫ

Бұл – жеке тұлға міндеттерінің өзегін нақтылайды, цифрлық дәуірде дербес деректерді қорғау, тұлғаның ар-намысы мен адірі-қасиетін құрметтеу, әлеуметтік құқықтар қушейтіледі деген сөз. Ал қызмет бабы бойынша және еңбек қатынастарына байланысты қолжетімсіздігі шектеулі деректер туралы мәлімет аған тұлғалар ол ақпараттардың құпиялығын қамтамасыз етуге міндетті екені Ата Заңмен бекітілмек. Оларға дәрігер тиысы, адвокат құпиясы, мойындау құпиясы, алдын ала ереуе құпиясы, нотариалдық әрекеттер құпиясы сияқты деректер, азаматтардың цифрлық кеңістіктегі құқығын қорғау селесі жататынын ескерсек, қоғамда адам құқықтарын оғау бұрынығыа қарағанда анағұрлым қушейетіні анық. ылай алақтық, қорқытып-үркіту, бопсалау сияқты басқа құқылымсыз әрекеттердің алын алға мол мүмкіндік туады.

Бексұлтан КӨЛБАЕВ,
жазушы-журналист
Талғар ауданы

ЖАЛПЫҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЕСКЕРІЛДІ

Қасым ханның Қасқа жолын, Есім ханның Ескі жолын, Әз жүгенін Жеті жарғысы сыны даңаңдарының заңды жалаасы
алаң тәуелсіз Қазақстанның бұған дейінгі қабылданған
А Заң да ел егемендігінің еңселі болуы жолында қызмет
етті. Енді халыққа ұсынылатын жаңа Конституциямыз
тәуелсіздігімізді одан сайын баянды етеді деп сенеміз.
Алтыхалықтың референдум арқылы қабылданғалы отырған
Аңа Конституциямызды халық қолдайтынына сенемін.
Тікені Әділетті Қазақстандағы демократиялық қоғамда
үз сүріп жатқандықтан әркім өз ойын, пікірін ашық ортаға
ауа құқылы. Бұл – біздің басты жетістігіміз. Ендіеше,
басы әзірленген жаңа Ата Заң еліміздің ары қарайғы дамуы
адамдардың құқығы мен еркіндігін сақтауда негізгі тұғыр
мақ.

Майгүл ТҰҢҒЫШБАЕВА,
Абай атындағы мектеп-гимназияның
тарих пәні мұғалімі
Ұйғыр ауданы

● СЕМИНАР

Қай қоғамның да бейбіт те берекелі өмірі әр шаңырақтағы татулық, өзара сыйластық пен түсіністікке тікелей байланысты. Осыған орай, Қоғамдық келісім және әйкелдер орталығының Талғар филиалы мен аудандық аналар кеңесі бірлесіп «Қазақстан – зорлық-зомбылықсыз отбасы» атты семинар өткізді. Шараның негізгі мақсаты – тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу мәдениетін қалыптастыру, адам құқықтары мен қадір-қасиетін құрметтеуге негізделген құндылықтарды ілгерілету, азаматтық жауапкершілікті арттыру мәселелерін талқылау.

● Құтмағамбет ҚОНЫСБАЙ —

М.Бейсебаев атындағы Талғар агроколледжінің мәжіліс залында өткен шараға Қазақстан халқы Ассамблеясының, құқық қорғау ұйымдарының өкілдері, заңгерлер, «Адам құқықтары жөніндегі заңгерлер» қоғамдық қорының адвокаттары, аудандық аналар кеңестерінің төрағалары, сондай-ақ оқытушылар мен студенттер қатысты.

Талғар ауданы әкімінің орынбасары, семинардың модераторы Айбек Бидаев отбасылық зорлық-зомбылық тақырыбы құқықтық, әлеуметтік, ұлттық бірліктен бастап, өскелең ұрпақты тәрбиелеуге дейінгі мәселелердің кең ауқымын қамтитынына ерекше тоқталды.

– Сондықтан біз осы маңызды кездесуге қоғамдағы және отбасындағы зорлық-зомбылық мәселелерін талқылау және осы бағыттағы жүйелі жұмыс үшін тиімді шешім қабылдау мақсатында жиналды, – деді ол.

Бірінші болып облыстық аналар кеңесінің төрағасы Гүлнар Жошыбаева сөз алып, өзі басқаратын ұйымның отбасылық зорлық-зомбылықтың мейлінше алдын алу және мүмкіндігінше мұндай келеңсіздіктерді болдырмаудағы рөлін атап өтті.

– Ана – отбасының тірегі, ұрпақ тәрбиесінің өзегі, ұлттың қозғаушы күші. Аналар кеңесінің басты миссиясы – отбасылық құндылықтарды сақтау,

БЕРІК ОТБАСЫ – ҚОҒАМ ТІРЕГІ

ұлттаралық үйлесімділікке ықпал ету және отбасылық зорлық-зомбылықты болдырмау. Отбасы институтын нығайту, әйелдер мен балалардың құқығын қорғау, қауіпсіз және үйлесімді орта құру – қоғамның барлық өкілінің көзқарасы мен белсенді қатысуын талап ететін маңызды міндет. Әрбір ана – баланың тәрбиешісі ғана емес, қоғамдық сана мен рухани мәдениетті қалыптастыруға тікелей ықпал ететін адам, – деді Гүлнар Сағатқызы.

Алматы облысында отбасылық зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша нақты жұмыстар жүргізіліп келеді. Отбасылық зорлық-зомбылық құрбандарына әлеуметтік көмек көрсету орталығы, полиция басқармасы, әлеуметтік мекемелер, үкіметтік емес ұйымдар, білім беру және денсаулық сақтау саласының өкілдері, сондай-ақ психологтармен тығыз ынтымақтастық түрлі форматтағы кездесулер, семинарлар, тренингтер, ақпараттық түсіндіру жұмыстары ұйымдастырылған.

Гүлнәр Сағатқызы сондай-ақ аналар кеңесі өз қызметінде ҚР Президентінің әйелдер мен балалардың құқығын қорғауға бағытталған нұсқауларына сүйенетінін атап өтті.

– Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев отбасындағы зорлық-зомбылықпен күрес оның принципті ұстанымы екенін әрдайым айтып келеді. Нақты мысал ретінде 2024 жылдың 16 маусымында «Салтанат» атты құжатқа қол қойылғанын келтіруге болады. Осы заң қабылданғаннан кейін отбасындағы зорлық-зомбылық оқиғаларының айтарлықтай азайғаны байқалады. Өткен жылдың қаңтар-мамыр айларында полиция қызметкерлері, куәгерлер, әлеуметтік желілерді талдау және басқа да дереккөздер 19 мыңнан астам оқиғаны анықтады. «111» мемлекеттік колл-орталығының QR-кодын бүкіл ел бойынша мектептерде орналастыру зорлық-зомбылық жағдайының алдын алу және анықтау тиімділігін арттырды, балалар арасындағы қорлау және күрделі психозомоционалдық жағдайлар, отбасыларға, әйелдерге және балаларға көмек көрсету ауқымы кеңейді. Бүгінде 20-дан астам психологиялық қолдау орталықтары ашылды. Ал отбасыларды қолдау орталықтары еліміздің 112 ауданы мен қаласында, соның ішінде Алматы облысының 9 ауданы мен 2 қаласында жұмыс істей бастады. Осы орталықтар арқылы 40 мыңға жуық отбасы және азаматтармен әлеуметтік-

психологиялық жұмыстар жүргізілді, – деді баяндамашы.

Сөз соңында ол Алматы облысындағы отбасылық зорлық-зомбылық мәселесі кешенді шешімдерді талап ететінін айтып, семинар қатысушыларын осы құбылыспен бірге күресуге шақырды.

Мазмұны жағынан Талғар аудандық аналар кеңесінің төрағасы Айтжамал Нұрбатырованың баяндамасы осыған ұқсас болды. Аналар кеңесінің отбасылық зорлық-зомбылықты болдырмаудағы тәжірибесі – Қазақстанда өңірлік және республикалық деңгейде қоғамдық тетік ретінде қалыптасқан нақты тәжірибе екені атап өтілді.

«Адам құқықтары жөніндегі заңгерлер» қоғамдық қоры өкілдерінің баяндамасы әсерлі шықты. Көпбалалы отбасының анасы, қоғам қайраткері, «Адам құқықтары жөніндегі заңгерлер» қоғамдық қорының жетекшісі Ләззат Рақышева – соңғы сегіз жыл бойы өз өмірін отбасындағы зорлық-зомбылықпен күреске арнаған әйел. Осы уақыт ішінде ол зорлық-зомбылыққа ұшыраған әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғап, оларға тегін психологиялық және заңгерлік көмек көрсеткен.

– Қазақ халқында «Отан отбасынан басталады» деген дана сөз бар. Егер біз елдің қауіпсіз болғанын, ал Отанымыздың гүлденуін қаласақ, ең алдымен отбасын қауіпсіз жерге айналдыруымыз керек. Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Ұлттық құрылтайда отбасылық зорлық-зомбылық мәселесін мемлекет үшін аса маңызды қатер ретінде атап өтті. Мемлекет басшысы отбасы әрбір азамат үшін қауіпсіз орын болуы керегін және қоғамда зорлық-зомбылыққа нөлдік төзімділік қалыптастыру қажеттігін нақты айтты, – деп атап өтті құқық қорғаушы. Оның пайымынша, әрбір қылмыс жазасыз қалмауға тиіс. Әділдік жолы бірлікте жатыр. Тек бірігіп ғана біз зорлық-зомбылықтан азат Қазақстанды құра аламыз.

Семинарда сөз алған адвокат Ғалымжан Жолдасбаев жәбірленушілердің ақпараттық сауаттылығы, «Буллинг», «Кибербуллинг» сияқты ұғымдар туралы егжей-тегжейлі айтып, заңдарды пайдалана отырып, олар өзін агрессордан қалай қорғау керегі, әлеуметтік желілерде құқығы бұзылған жағдайда өзін қалай ұстау керегі жөнінде мысалдар келтірді. Ал Қазақ психологтар қоғамының мүшесі Жәнісгүл Хабаева қатысушыларға жарақаттан кейін өзін қалай қалпына келтіру керегін айтып, зорлық-зомбылықтың психологиялық салдарын мысалға келтірді.

Семинар соңында облыстық «Қоғамдық келісім» КММ басшысының орынбасары Дияр Ермеков ҚХА жанындағы барлық қоғамдық құрылымдар мен ұйымдар қоғамдық тұрақтылықты нығайту бойынша өз міндеттерін ары қарай да жалғастыратынын атап өтті.

– Егер отбасы берік болса, онда қоғам да, мемлекет те мықты болады. Зорлық-зомбылықсыз отбасы – қуатты Қазақстанның негізі, – деп жиынды қорытындылады Дияр Рахметұлы.

Талғар ауданы

КҮШ – БІРЛІКТЕ!

Қонаев қалалық Мәдениет үйінде «Күш – әрқайсымызда» атты Қазақстан халық партиясы жастар партиясының форумы өтті. Шараға аталған партия төрағасы Ермұхамед Ертісбаев, Мәжіліс депутаттары, аймақтық филиалдардың жетекшілері, жастар қанатының өкілдері мен сарапшылар қатысты.

● Гүлзат БАЙҚОНЫС —

Алғашқы болып сөз алған партияның облыстық филиалының төрағасы Асқар Ниязов форумның маңызына тоқталып өтті. «Ел тағдыры – әрқайсымыздың қолымызда. Біз жауапкершіліктен қашпайтын, заңды құрметтейтін және өз құқығын қорғай алатын қоғам құруды мақсат етеміз. Бүгінде аймақта партияның тоғыз өкілдігі халықпен тығыз жұмыс істеп, тұрақтылықты нығайтуға әрекет етуде. Басты қозғаушы күшіміз – халық. Сондықтан әрбір азаматтың пікірі, саяси көзқарасы маңызды. Бірікпек биіктейміз, сенсек жеңеміз, әрекет етсек өзгертеміз», – деді ол.

– Қазір интернет пен жасанды интеллект ғасырында өмір сүріп жатырмыз. Қазақстан халық партиясы – заман талабына сай еліміздегі көшбасшы медиа-партия. Бұл форум осы уақытқа дейін Ақмола, Қарағанды, Батыс,

Солтүстік және Шығыс Қазақстан, Қызылорда, Ақтөбе облыстарында өткізілді. Оның киелі Алматы облысында жалғасуы үлкен мәнге ие. Бұл өлкенің қазақтың батырлық рухы мен азаттық үшін күрестің бесігі екенін зор мақтанышпен айтамын.

Бүгінде 86 депутатымыз жергілікті мәслихаттарда жұмыс істеуде. Өткен жылы 1292 депутаттық сауал жолданып, 973 азаматтың өтініші қаралды. Оның 692-сінің оң шешілуіне көмектесті. Сондай-ақ «Халық үні» жобамыз да жақсы нәтиже беруде, – деген Ермұхамед Қабиденұлы партияның осы уақытқа дейін атқарған жұмысы жайлы баяндап берді. Оның айтуынша, аталған жобаға 790 мыңнан астам адам қатысқан. Түрлі бағыттағы 536 іс-шара, 416 кездесу және 253 дөңгелек үстел өткізілген. 60 мыңнан астам азамат қатысқан сауалнама жүргізіліп, 983 нысанға мониторинг жасалған. Ерекше қамқорлықты қажет ететін,

оның ішінде аутизм дертіне шалдыққан балаларды қолдау мақсатында «Халық кеңесі» атты сараптамалық комиссия құрылған. Сонымен қатар 300-ден астам дүкенде әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының бағасы тексеріліп, интернет-алақтықтан зардап шеккен 400-ден астам адамға көмек көрсетілген.

Партияның белсенді мүшесі Елмира Әуезова денсаулық саласына қатысты «Медициналық фьюжн» атты жаңа бастама жайлы баяндады. Жоба халық пен медицина қызметкерлері арасындағы түсініспеушілікті шешуге, жұртшылықты ақпараттандыруға бағытталған. Ол жас буынға мамандықты дұрыс таңдауға қатысты кеңес беріліп, оқу орнын бітіргеннен кейін қоғамдық жұмыстарға белсене араласуына мүмкіндік берген шаралар жайлы да баяндады.

Форум барысында инклюзиялық жобаларды қолдаудағы партияның маңызы, әйелдер қанаты белсенділерінің қызметі талқыланып, спикерлер мотивациялық бағыттағы кеңестерімен бөлісті. Кездесу соңында облыстың дамуына үлес қосқан мамандар марапатталып, Қазақстан халық партиясының жаңа өкілдеріне партиялық билет салтанатты түрде табысталды.

● БРИФИНГ

Тұтынушылар құқығы түсіндірілді

Өңірлік коммуникациялар қызметінің ақпараттық алаңында өткен брифингте Қазақстандағы әлеуметтік маңызы бар өнімдер тізіміне енгізілген өзгерістер және онлайн сатып алу кезіндегі тұтынушылардың құқығы жайлы сөз қозғалды. Бұл турасында облыстық сауда және тұтынушылардың құқығын қорғау департаментінің басшысы Жәнісбек Ахметов баяндады.

Спикердің айтуынша, 2025 жылғы 23 желтоқсандағы Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрінің № 362 бұйрығына сәйкес әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларының саны 19-дан 31-ге көбейген. Тізімге қызанақ, қияр, алма, сиырдың, қой мен жылқының еті, балық, ет фаршы, қаймақ, ірімшік, қара шай енгізілген. Енді аталған өнімдердің бағасы дүкендерде сатып алған өндірушіден немесе ірі көлемдегі тасымалдаушыдан 15 пайыздан аспауы керек. Ескере кететін жайт, кулинарлық және фарштан басқа жартылай фабрика, маринадталған өнімдер әлеуметтік маңызды азық-түлік тауарлары қатарына кірмейді.

Брифингте соңғы жылдары елімізде тауарды онлайн сатып алушылар көбейіп келе жатқаны, соған сәйкес тұтынушылардың құқықтарының бұзылуына байланысты өтініштер саны да артқаны айтылды. Облыстық сауда және тұтынушылардың құқықтарын қорғау департаментіне өткен жылы 2 569 азаматтың өтініші түскен, бұл 2024 жылмен салыстырғанда екі есе көп. Оның басым бөлігі онлайн саудаға байланысты.

– Қашықтықтан сауда жасаған кезде сатушы міндетті түрде ЖСН/БСН, заңды мекенжайы мен байланыс дерегін көрсетіп, тауар және оның сипаттамасы, төлем жасау, жеткізу, қайтару және кепілдік шарттары жайлы ақпарат беруге міндетті. Егер тауар сапасыз болып келсе, тұтынушы өз таңдауы бойынша тауарды ауыстыруды, бағаны азайтуды, ақауды тегін жөндеуді немесе келісімді бұзып, төленген ақшаны қайтаруды талап ете алады. Көп жағдайда сатушылар тауардың зақымдануына жеткізу қызметін кінәлайды. Жеткізушінің әрекеті қуажатпен расталып, дәлелденбесе, тұтынушы алдындағы жауапкершілік сатушыға жүктеледі. Заңға сәйкес, тұтынушы сотқа дейінгі талабына 10 күн ішінде жауап алуға құқылы, бұл шарт орындалмаса, уәкілетті органның көмегіне жүгіне алады, – деген Жәнісбек Алпамысұлы онлайн сатып алу кезінде мұқият болуға және қандай да бір заңбұзушылық болса құқық қорғау органына уақытылы хабарлауға шақырды.

Гүлзат АЗАТҚЫЗЫ

Қаржы бақылауда

Алматы облысы бойынша ішкі мемлекеттік аудит департаменті тарапынан мемлекеттік және квазимемлекеттік сектордағы ұйымдардың қызметіне аудит жүргізіліп, бюджет қаражатының тиімді әрі мақсатты жұмсалыуына бақылау қамтамасыз етілуде. Сонымен қатар онлайн бюджеттік мониторинг және камералдық бақылау жүйелері арқылы заңнаманың сақталуы тұрақты қадағаланып келеді. Бұл туралы Өңірлік коммуникациялар қызметінің ақпарат алаңында өткен баспасөз мәслихатында Алматы облысы бойынша ішкі мемлекеттік аудит департаментінің өкілі Болат Есжанов мәлімдеді.

● Ерзат АСЫЛ —

«Есепті кезеңде 17 аудиторлық және сараптамалық-талдау іс-шарасы жүзеге асырылып, 121 мемлекеттік аудит жүргізілді. Аудиттің негізгі бөлігі жергілікті бюджет қаражатына бағытталып, әлеуметтік маңызы

бар салалардағы қаржының мақсатты әрі тиімді жұмсалыуына басымдық берілді. Бұл өз кезегінде өңірлік басқару жүйесін жетілдіруге және қаржылық тәртіпті нығайтуға мүмкіндік берді», – деді спикер.

Спикердің сөзінше, аудит нәтижесінде бюджет қаражатын пайдалану мен жоспарлау сапасын арттыруға бағытталған нақты ұсыныстар мен түзету шаралары айқындалған. Қалпына келтіруге жататын 64,1 млрд теңгенің 62,7 млрд теңгесі өндіріліп, бюджетке қайтарылған. Бұл – мемлекеттік аудиттің нақты нәтижесі мен оның тиімділігін көрсететін маңызды көрсеткіш. Болат Есжановтың айтуына қарағанда, тексеру комиссиясының жұмысында облыстың негізгі әлеуметтік-экономикалық салалары қамтылған.

«Есепті кезеңде берілген 20 ұсынымның 16-сы толық орындалды, ал қалғандарының орындау мерзімі белгіленген кестеге сәйкес жалғасуда. Сонымен қатар 62 тапсырманың 38-і орындалып, қалған тапсырмалар уақытында іске асырылу сатысында тұр. Бұл мемлекеттік аудит нәтижелерінің нақты жүзеге асырылып жатқанын және жауапты мемлекеттік органдардың өзара тиімді жұмысын көрсетеді», – деді баспасөз мәслихатын түйіндеген Болат Есжанов.

